

Educar sense por

Ensenyament
Serveis Públics PV

Per què aquesta guia?

És fonamental partir d'una premissa clara: **l'educació és, i ha de ser, un espai de respecte als drets humans**. L'Estat i, per extensió, els docents, tenim el **deure constitucional de formar a ciutadans que respecten la convivència i la igualtat**. Aquesta guia naix per a recordar-vos que quan celebrem el 8M, quan poseu una bandera arc de Sant Martí o quan parlem de la pau en conflictes internacionals, **no esteu fent política partidista; esteu complint amb la vostra obligació legal**.

1. Consideracions generals

L'equilibri entre neutralitat institucional i llibertat docent es basa a garantir que l'educació no siga propaganda, però tampoc silenci davant la injustícia o la violació de drets humans.

Abans d'entrar en matèria específica, anem a fer una recopilació de normativa més genèrica que ampara la nostra llibertat. No sense abans concretar que al **Reial Decret 68/2026, de 4 de febrer, pel que es regula la inspecció educativa**, no s'arreplica de cap manera cap tipus de vigilància ideològica sobre unes preteses neutralitats ideològiques o adoctrinament. Està totalment fora del que estableix la llei orgànica com a funcions de la inspecció, i és més, contraria aquesta.

S'especifica clarament que la funció de supervisió que té la inspecció és *"desde el punto de vista pedagógico y organizativo"*, i tota funció de revisió o supervisió de materials, activitats, documentació o pràctiques docents està en eixe marc i no té cap relació amb l'element abstracte i opinable de la *"neutralitat ideològica"*.

A més: la **LOMLOE (article 1.c i 2.1.e)** estableix que el sistema educatiu s'inspira en *"la transmissió i posada en pràctica de valors que afavorisquen la llibertat, la justícia, la igualtat, la solidaritat i la pau"*, orientant l'educació *"al respecte als drets humans, la cooperació i la solidaritat entre els pobles"*.

L'article 27.2 de la Constitució Espanyola obliga a formar a l'alumnat en *"el respecte als principis democràtics de convivència i als drets i llibertats fonamentals"*.

Així mateix, la **UNESCO (Recomanació de 1966)** insta el professorat a contribuir *"a la defensa de la pau i la cooperació entre els pobles"*.

L'article 2.1.e de la LOMLOE ordena formar per a la pau i la solidaritat, i **l'article 91.g** imposa al professorat el deure de fomentar el respecte als valors constitucionals i desenvolupar la seua funció amb objectivitat i neutralitat.

L'Estatut Bàsic de l'Empleat públic (RD Legislatiu 5/2015 - TREBEP) exigeix neutralitat, sí, però també integritat, objectivitat i respecte als drets fonamentals **(arts. 52 a 54)**.

L'article 20.1.a de la Constitució protegeix la llibertat d'expressió individual, també del personal docent.

El **Tribunal Constitucional (STC 5/1981 i 217/2012)** ha reconegut que la llibertat de càtedra protegeix l'exposició crítica de fets socials i polítics, sempre que no s'imposen idees a l'alumnat.

Les **STC 5/1981, 6/1982, 217/2012 i 25/2022** subratllen que la llibertat de càtedra forma part del contingut essencial de la llibertat d'ensenyament.

2. Igualtat de gènere i prevenció de la violència

La promoció de la igualtat entre homes i dones no és una opció pedagògica "progre", és un principi rector del sistema educatiu espanyol. La llei és taxativa al respecte.

Segons **l'Article 1.1 de la Llei orgànica 2/2006 (modificat per la LOMLOE)**: *"El desenvolupament de la igualtat de drets, deures i oportunitats, el respecte a la diversitat afectiu-sexual i familiar, el foment de la igualtat efectiva de dones i homes, l'educació afectiu-sexual, adaptada al nivell maduratiu, i la prevenció de la violència de gènere, així com el foment de l'esperit crític i la ciutadania activa".*

Per tant, **realitzar activitats específiques per al 8 de març (Dia de la Dona) o el 25 de novembre (Dia contra la Violència de Gènere)** és donar compliment als fins del sistema educatiu.

L'Article 2.1.b de la Llei orgànica 2/2006 reforça que l'educació s'orientarà a:

"L'educació en el respecte als drets i llibertats fonamentals, en la igualtat de drets i oportunitats entre homes i dones i en la igualtat de tracte i no discriminació de les persones per raó de naixement, origen racial o ètnic, religió, convicció, edat, de discapacitat, orientació o identitat sexual, malaltia, o qualsevol altra condició o circumstància".

En la Comunitat Valenciana, a més, comptem amb normatives que obliguen els centres a incloure aquests continguts de manera transversal. **Si la Inspecció qüestiona aquestes activitats, la resposta és clara: estem executant el mandat legal de coeducació.**

L'article 4.2 del Decret 193/2025, de 12 de desembre, del Consell estableix: *"Les primeres mesures de suport són totes les que el centre educatiu té previstes per a la promoció de la convivència en el projecte educatiu. Ha d'incloure mesures per a promoure valors d'equitat, responsabilitat, coeducació, interculturalitat, llibertat, sentit crític, prevenció i resolució pacífica de conflictes per a erradicar la violència en les aules i per a fomentar la igualtat entre dones i hòmens".*

És més, **l'article 14.3**, obliga a la Conselleria d'Educació a promoure aquests continguts:

"La conselleria competent en matèria d'educació realitzarà campanyes de sensibilització i informació per a la promoció d'una convivència positiva en els centres, la prevenció de la violència i la lluita contra l'assetjament escolar, la promoció del bon tracte, la igualtat efectiva entre dones i homes, el respecte a la identitat de gènere i l'orientació sexual, a la discapacitat i la diversitat familiar, així com la prevenció dels delictes d'odi dirigits a tots els membres de la comunitat educativa".

A més, a **l'article 6.f del Reial Decret 68/2026, de 4 de febrer**, pel que es regula la inspecció educativa, indiquen com a funció de les inspeccions a *"vetlar pel compliment i aplicació dels principis i valors arreplegats en les lleis orgàniques d'educació, inclosos els destinats a fomentar la igualtat real entre homes i dones"*.

3. Respecte a la llibertat sexual i diversitat familiar (Orgull LGBTI+)

La por a les represàlies per abordar la diversitat sexual és un dels punts més crítics. No obstant això, **la protecció dels menors LGTBI+ i l'educació en el respecte a la diversitat són drets garantits.**

L'Article 21.2.a de la Llei 23/2018 de la Generalitat Valenciana estableix que la Conselleria:

"Vetlarà perquè el sistema educatiu siga un espai segur, respectuós, lliure de tota pressió, agressió o discriminació per motius d'orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere, desenvolupament sexual o grup familiar de totes les persones que conformen la comunitat educativa i aplicarà polítiques efectives que garantisquen la igualtat en la diversitat".

A més, **l'Article 23.2.a de la Llei 23/2018** garanteix que el personal docent reba formació per a: *"conéixer i integrar en la labor docent i tutorial el tractament de la diversitat, de manera que es contribuïska a previndre, detectar, visibilitzar i eliminar prejudicis basats en una concepció binària i heteronormativa de la sexualitat, el sexisme, la LGTBI-fòbia i la violència masclista".*

Per tant, la visibilització (cartells, xarrades, tallers) de la realitat LGBTI+ no és "ideologia de gènere", és una mesura de protecció de drets fonamentals i de prevenció de l'assetjament escolar.

4. Causes humanitàries, pau i solidaritat

Abordar conflictes internacionals com el de Palestina sol generar tensions. La Inspecció pot al·legar que s'està prenent partit en una qüestió política. No obstant això, la llei obliga a educar per a la pau.

L'Article únic. bis.e de la Llei orgànica 3/2020 assenyala com a fi: *"La formació per a la pau, el respecte als drets humans, la vida en comú, la cohesió social, la cooperació i solidaritat entre els pobles així com l'adquisició de valors que propicien el respecte cap als éssers vius i els drets dels animals i el medi ambient, en particular al valor dels espais forestals i el desenvolupament sostenible".*

Quan es tracta el tema de Palestina o qualsevol crisi humanitària, l'enfocament ha de ser el de la defensa dels Drets Humans i el Dret Internacional Humanitari.

5. Llibertat d'expressió i acció sindical

Molts docents temen posar cartells o missatges reivindicatius en les zones comunes o sales de professorat. Ací entrem en el terreny dels drets fonamentals del treballador.

La col·locació de cartells reivindicatius (per l'escola pública, contra les retallades, o de suport a causes socials) està protegida pel dret a la llibertat d'expressió i el dret a la llibertat sindical. La Inspecció no té potestat per a retirar cartells, sempre que no interferisquen en el normal desenvolupament de les classes o continguin missatges il·lícits.

L'article 14.k. de l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic indica que els empleats públics tenim el dret *"a la llibertat d'expressió dins dels límits de l'ordenament jurídic"*.

L'article 76.m de la Llei 4/2021, de 16 d'abril, de la Funció Pública Valenciana, també garanteix el dret a *"a la llibertat d'expressió dins dels límits de l'ordenament jurídic"*.

7. Memòria democràtica

La memòria democràtica no és una opció ideològica ni una activitat partidista. És un **contingut que la legislació educativa i de memòria democràtica incorpora expressament al sistema educatiu**.

A l'article 44 de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre, de Memòria Democràtica, estableix que *"el sistema educatiu espanyol inclourà entre els seus fins el coneixement de la història i de la memòria democràtica espanyola i la lluita pels valors i llibertats democràtiques"*.

La mateixa norma estableix que les administracions educatives han de garantir la formació inicial i permanent del professorat en el tractament escolar de la memòria democràtica.

I a la Comunitat Valenciana la protecció és encara més explícita: l'article 33 de la Llei 14/2017, de 10 de novembre, de memòria democràtica i per a la convivència de la Comunitat Valenciana, estableix que la Conselleria competent en educació: *"inclourà la memòria democràtica en el currículum de l'educació primària, de l'educació secundària obligatòria, del batxillerat i de l'educació permanent de persones adultes"*.

Per tant, **treballar la memòria democràtica a l'aula no és adoctrinar. És desenvolupar un contingut curricular previst expressament per la llei**, amb base historiogràfica i amb una finalitat educativa vinculada al coneixement dels drets humans i dels valors democràtics.

6. Què és adoctrinament i què és educació en valors?

Aquest és el "cavall de batalla" de la Inspecció. Per a defensar-nos, hem d'acudir a la jurisprudència del Tribunal Suprem.

En la **jurisprudència 166143, el Tribunal Suprem** va aclarir que l'Estat té el deure de transmetre valors, i que això no és adoctrinament: *"no podrà parlar-se d'adoctrinament quan l'activitat educativa estiga referida a eixos valors morals subjacents en les normes abans esmentades perquè, respecte d'ells, serà constitucionalment lícita la seua exposició en termes de promoure l'adhesió a aquests"*.

És a dir, **podeu i deveu demanar als vostres alumnes que s'adherisquen a la igualtat, a la pau i a la no discriminació, perquè són valors constitucionals**. L'adoctrinament només existiria si intentàreu imposar una visió sobre temes on no hi ha consens social ni base legal, com la preferència per un partit polític concret o una creença religiosa específica.

7. Consells pràctics davant un requeriment de la Inspecció

Si un inspector o inspectora us qüestiona una activitat, seguiu aquests passos:

- **PGA (Programació General Anual)**: Assegureu-vos que les activitats (8M, 25N, etc.) estiguen reflectides en la PGA del centre. Si són ací, compten amb el suport del Claustre i el Consell Escolar, la qual cosa dificulta enormement qualsevol atac individual.
- **Materials**: Utilitzeu sempre materials que tinguen base científica o institucional.
- **No respongueu en calent**: Si us demanen explicacions verbals, escolteu amb respecte però indiqueu que presentareu les vostres al·legacions per escrit a través del sindicat.
- **Demandar tot per escrit**: Per tal de tindre evidències de tot el que ha ocorregut. En cas de ser una reunió presencial, que n'hi haja una tercera persona a la reunió.
- **Contacteu amb la UGT**: Tenim models d'al·legacions preparats per a cadascun d'aquests supòsits i serveis jurídics (per a la nostra afiliació) que us defensaran fins on calga.

AFILIA'T